

tör. Olyan gordiuszi csomót remekelt, amelyet csak Attila kardja vághatna szét. Ámde ez a kard egy kelléktárban piheni ki fáradalmait, és – hallottam néhány percet a dalmútból – ha előkotorná, sem volna az igazi.

Rádásul Lezsákra a büntetőtörvénykönyv 150. paragrafusának harmadik bekezdése, ennek is az első pontja állampolgári kötelezettséget ró, ha komolyan veszi saját szavait. A szóban forgó törvény szerint ugyanis ha valaki egy tervezett vagy még le nem leplezett hazaárulásról tudomást szerez, „és erről a hatóságnak, **mihelyt teheti, nem tesz jelentést, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.**” Ha tehát Lezsák nem jelent fel, akkor törvényt sért, és esetleg arra készlet, hogy én jelentsem fel őt. Nagy kedvem volna nyerni néhány millió forintot vagy akár csak pár százezret is, a Szeta számára a Lakitelek Alapítványtól.

– „A nacionalizmus hirdetői iránt érzett gyűlöletem miatt már-már csaknem szereztem a kommunistákat” – most értem meg, miért jut eszembe e cikk írása közben folyton-folyvást Heine. 1855-ben először írt **Lutetia** című könyvének francia kiadásához. Akkor már hatodik éve feküdt hágerincsorvadásosan híres matracsídjában, és mivel érezte, hogy vége felé közeledik ez a „bor-

zalmas tragédia”, végső erejét és humorát latba vetve összegezte politikai helyzetmegítélését vagy látomását. A jövő szerinte a kommunistáké, akik feldúlják majd az ő rózsálgatóit, és krumplit ültetnek a rózsák helyébe. A **Dalok könyvéből** pedig zacskókat sodornak, hogy kávéját meg dohányt tölthesenek beléjük a jövődő szegény öregasszonyai számára. Ez a kommunizmus szemben áll érdekeivel és hajlamaival, mégis varázserővel hat rá, két okból. Először is, azt súgja a fülébe a logikus ördög, hogy minden embernek joga van enni: legyen igazság, ha belepusztul is a világ. Másodszor is a kommunisták legalább a német nacionalizmussal végeznek majd, „**azokkal a hamis patriótákkal, akiknek a hazaszeretete csupán együgyű ellenszenv a szomszédos népekkel és mindazzal szemben, ami idegen.**”

Heine mindezt Hitler előtt írta, de zsigeriben is megérezte előre a hitlerájt, mint a „teutománság” várható következményét. Persze – mivel Hitleren kívül Sztálint is túléltem – tudtam, hogy az öreg nénikéknek a kommunizmusban még kevesebb kávéjuk és dohányuk lesz, mint más igazságtalan rendszerekben. Egy öncsaló illúzióm mégis megmaradt: hogy a hamis hazaszeretet és idegengyűlölet viperái méregfog helyett csak a protézisüket villogtathatják majd, ha

a kommunizmus egyszer búcsút int az árnyékvilágnak. Nem így történt. Életre keltek a múlt árnyai, és mind vidorabban adnak hírt magukról. Ez a kijózanító, kétségbeejtő felismerés adta számra a ZDF-interjú során a nem éppen legpontosabban megválogatott, de ép ésszel félreérthetetlen szavakat.

„**Ős patkány terjeszt kórt miközöttünk, / a meg nem gondolt gondolat**” – azt állítottam, nem többet és nem kevesebbet, hogy az ős patkány, akit József Attila is mint gondolatot határozott meg, él és virul. A sínek közti részbe lapult, a történelem villamosa át-döcögött fölöttem, most pedig előmászik és terjeszti a pestist, melyet szép magyar nyelven döghalálnak hívnak. Kennedy és Lezsák urak ezt a patkányt a magyarsággal azonosítják – megtehetik, hiszen ők minden gyanú felett álló hazafiak. Nem tőlük kértem tehát, hanem a tisztelt olvasótól: mit csináljunk egy ilyen patkánnyal? Tapsikoljunk, amiért megsústa? Így teljes a család?

Eörsi István

Utóirat: Fenti írásomat január 15-én, vasárnap 15 óra 10 perckor fejeztem be. Az ezután várható hasonló szellemű megnyilatkozásokra a továbbiakban csak akkor reagálok, ha lényegesen új elemeket tartalmaznak.